

Марина С. Пономарьова

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

Глобальні виклики сучасності – кліматична криза, ресурсне виснаження та технологічна трансформація – зумовлюють нагальну потребу у переосмисленні традиційних підходів до економічного розвитку. Формування екологічно орієнтованої інноваційної моделі господарювання виступає не лише реакцією на зовнішні загрози, а й стратегічним інструментом забезпечення довгострокової конкурентоспроможності та макроекономічної стабільності. Особливої ваги ця проблематика набуває в контексті повоєнного відновлення України, де унікальне «вікно можливостей» дозволяє закласти принципово нові засади розвитку національної економіки, уникнувши відтворення застарілих вуглецевоємних структур. Актуальність дослідження визначається недостатньою розробленістю комплексних механізмів переходу до циркулярної, ресурсоефективної моделі на рівні національної економіки в умовах одночасного впливу воєнного чинника, євроінтеграційних зобов'язань та глобальних кліматичних трансформацій. Метою статті є обґрунтування концептуальних засад та практичних інструментів формування екологічно орієнтованої інноваційної моделі розвитку національної економіки України в умовах сучасних глобальних викликів. Для досягнення поставленої мети здійснено системний аналіз ключових елементів моделі: фінансової архітектури підтримки екологічної трансформації (зокрема, Фонду декарбонізації України та Американо-українського інвестиційного фонду реконструкції), інституційного забезпечення через розвиток екопромислових парків та впровадження національного стандарту їх функціонування, а також технологічних механізмів впровадження принципів циркулярної економіки у промисловому та аграрному секторах. Встановлено, що реалізація Стратегії розвитку циркулярної економіки до 2035 року у поєднанні із залученням приватних інвестицій та дерегуляційними заходами формує цілісну екосистему для сталого зростання. Доведено, що євроінтеграційний вектор та зобов'язання щодо досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року є не обмежувальними чинниками, а каталізаторами модернізації та виходу на нові ринки. Результати дослідження свідчать, що інтегрований підхід до зеленого відновлення здатен одночасно вирішувати завдання економічної реконструкції, екологічної модернізації та зміцнення національної безпеки, формуючи відтворювану модель для країн, що розвиваються в умовах геополітичної нестабільності.

Ключові слова: екологічно орієнтована модель розвитку, циркулярна економіка, інноваційна трансформація, декарбонізація, екопромислові парки, зелене відновлення, сталий розвиток, євроінтеграція, національна економіка.